

Anadolu

İçeriği Yazan: [Mehmet Ali YAZICI](#) [1] Zaman: Çar, 16/06/2010 - 09:30

Yazar: Mehmet Ali Yazıcı

Yazının Yazıldığı Tarih: 1999

"Kötü günler yaşıyoruz;

***Biz, Anadolu insanları...
Yaşam bir karabasan...***

Yoksa biz, biz öldük de, yaşadığımızı mı sanıyoruz?"

(Bizanslı Palladas, 4. yy)

Anadolu, ne zaman Anadolu oldu? Bizden önce kimler yaşadı ve yaşantı biçimleri nasıldı? Anadolu'da bugün yaşayanlar eskiden beri var mıydılar? Her şey 1071 yılında Türklerin Anadolu'ya gelmesiyle mi başladı? Boş muydu bu güzel ve bereketli topraklar daha öncesinde? Acaba kimseler yaşamıyor muydu vadilerinde, ovalarında?

Kültürlerin ve uygarlıkların beşiği olarak kabul edilen Anadolu'nun, resmi tarihin savunucularına bakılırsa "bizden öncesi yoktur". Binlerce yıllık tarih ve uygarlıklar resmi ideolojiye kurban edilmeye çalışılır. Yapılan arkeoloji ve tarih çalışmaları sonucu eski uygarlıklar ve zengin kültürler ortaya çıktıkça "bunları yaratanların da Türk boyları olduğu" gibi bilim dışı, aslı astarı olmayan iddialar ileri sürülür. Sümerlerin, Hititlerin Türk olduğu tezi ifrata vardırıılarak, bütün dünya medeniyetlerinin kökeni Türklere dayandırılmıştı bir zamanlar. 1930'lu yıllarda "Türk Tarih Tezi ve Güneş Dil Teorisi" bu çerçevede formüle edildi.

Anadolu'da Türk olmayan ama bütün dünya medeniyetlerine kaynaklık eden gelişmeleri yaratan kavimler, topluluklar, uluslar yaşamıştı. İnsanlık tarihinin önemli bir dönemini kültürleriyle, yarattıkları uygarlıklarla, teknik buluş, bilimsel çalışmalar ve düşün üretimleriyle temsil etmişlerdir. Hepsi birer uygarlık kaynağıdır. Günümüz uygarlıklarının ana damarları buralardan gelir.

Avrupamerkezci teoriler, uygarlığın, bu uygarlıkların kesintisiz devamı olduğu iddiasını öne çıkarırlar. Bu görüşler bütünüyle yanlıştır ve ideolojik amaçlı olup, Batı kapitalizminin çıkarlarını ön plana çıkarmayı hedefler. Emperyalist-kapitalizm soygun ve sömürü düzenini yaygınlaştırmanın adını, sözü edilen tezlere dayalı olarak "uygarlık" taşıma ve diğer halkları "ilerletme" olarak koyar ve savunur.

Bu görüşlerin tarihsel açıdan yanlışlığı birçok yönüyle ele alınabilir. Ancak, biz burada genel planda, yüzeysel olarak yalnızca iki noktaya değineceğiz.

Birinci nokta, Ege uygarlığının Avrupa'daki gelişmelerden ayrı temellere dayanmasıdır. Düşünsel ve teknik boyutta Avrupa'yı etkilemiş olsa da aralarında kanıtlanabilmiş organik bir bağ bulunmamaktadır. Tarihin bu döneminde Ege, dolayısıyla Anadolu, Avrupalıların görmek istediklerinden ve düşlediklerinden apayrı bir dünya idi.

İkinci nokta, Ege uygarlığının kökleri Anadolu'ya dayanır. Burada ortaya çıkmış ve yaşamış olan uygarlıklardan Ege uygarlığını ayrı düşünmek ve değerlendirmek olanaksızdır.

Helenler, Ege'ye sonradan göç etmiş ve var olan kültürü kendi gelenek ve görenekleriyle yorumlayarak sahiplenmişlerdir.

Anadolu'nun tarihi çok eskilere dayanır. Batılıların Paleolitik diye adlandırdıkları Eski Taş Çağı'na kadar götürülebilir insanın Anadolu'da varlığı. Bu dönem, yani Eski Taş çağı İ.Ö. 600.000- 10.000 yılları arasını kapsıyor. Anadolu adlandırması da 10. yüzyılda yaşamış olan Bizanslı imparator Konstantin Porfirogenetos' a ait. O zaman "Anatolia" olarak söyleniyor.

Sözcük eski Yunancadan geliyor. Bally, sözcüğün anlamını, "yükseltmek", "ortaya çıkarmak", "güneşi doğurtmak" olarak veriyor. Bir başka türetimi ise "Ana-tello". Bu

da, “bir yıldızın yükselişi”, “güneşin doğuşu” vb. anlamları içeriyor.

Anadolu'da ilk insan yerleşim buluntuları zamanımızdan yaklaşık 10.000 yıl öncesine aittir. Bulunduğu yer ise Antalya yöresinde Karain, Beldibi, Belbaşı mağaralarıdır. Geçim kaynakları avcılık, toplayıcılıktır. Buralarda barınmış, avlanmış ve Anadolu uygarlığının ilk tohumlarını atmışlardır. Belki de Anadolu 'ya buradan yayılmışlardır. Ateşin de ilk defa burada kullanıldığı kuvvetle muhtemeldir. **“Karda, kışta, fırtınada, tipide o hiç sönmemesi gereken ateşi, hep yanık tutmak zorundaydılar. Bir sönse, yeniden yakmak için belki de kuşaklar boyu uğraşmaları gerekirdi.”** (İşte Anadolu, Ömer Tuncer, sf.15)

İklim değişiklikleri ve üzerinde yaşanan coğrafyanın özellikleri insan yaşamında önemli etkilere sahiptir. İnsan, içinde yaşadığı doğanın şartlarından etkilenir, kendisi de onu etkiler, değiştirir ve değiştirdikçe kendisi de değişir. Değişik, farklı olanı keşfeder ve yeni özellikler kazanır. Doğayı ihtiyaçlarına uydurmaya çalışır ve bunu yaparken doğanın kurallarına da uyar. İhtiyaçları doğrultusunda çevresine yaptığı müdahale, koşulları kendi lehine çevirme çabası köklü uygarlık ve kültürlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu ilk müdahale ilişkisi, aynı zamanda insanın bilinçli faaliyetlerini de koşullar.

İnsanlık İ.Ö. 14.000- 9.000 yılları arasında yerleşik tarım faaliyetine geçmiştir. Doğada hazır bulunan yiyeceklerin kıtlaşması ve besin bulma zorluğu insanı, üretime sevk eder. Bu aynı zamanda uygarlığın da temelidir. Uygarlıkların ortaya çıkışı ve artık bir uygarlıklar çağı denilebilecek dönem, Batı dillerinde Neolitik dönem Yeni Taş Çağı'dır. İ.Ö. 8.000- 5.500 yılları arasını kapsar. İnsan, artık, bilinçli bir faaliyet içersine girmiş ve doğaya amaçlı bir şekilde müdahale etmeye başlamıştır.

Böylelikle toplumsal yaşamın ilk örnekleri şekillenmeye başlar. Dünya'da ilk kentsel yerleşim merkezleri Anadolu'da kurulmuştur. Kültür, her toplumsal yaşayışın zorunlu bir sonucu olarak ortaya çıkar. Anadolu' da kentsel yaşamın ilk örnekleri verilirken, toplu yaşam kültürü de yavaş yavaş boy vermeye başlar. Böylelikle insanın kendini, doğayı ve toplumu tanıma arayışının bir ürünü olarak kültürel birikimler ortaya çıkmaya başlar. Özet olarak söyleyecek olursak kültür, doğayı, toplum ilişkilerini ve insanı yansıtır özünde.

Tarihin gelişme evreleri insanın arayışlarıyla doludur. Elde olanla tatmin olmama, yeni ihtiyaçların ortaya çıkması ve üstün güç fikri insanı hep arayışlara itmiştir. Bunlardan belirleyici olanı “üstün güç” fikridir. “En üstün gücün ne olduğu” arayışı insanı “ana tanrıça” düşüncesine ulaştırmıştır. “İnsan için doğada en somut doğurgan güç Ana'dır.” (Mysia ve Işık İnsanları, Safa Taşkın sf.78) İnsan, her şeyi yaratan gücü aramış ve bunu Ana Tanrıça'da bulmuştur. **“Doğrudan somuta dayalı tek dindir, belki Toprak Ana'nın dini.”** (Age.) “Ana Tanrıça” hep koca karınlı olarak gösterilmiş figür simgesidir. “O” doğurgandır, her şeyi yaratandır. Ulaşabildiğimiz, yararlandığımız her şeyi “O” üretmiştir. **“Oturmuş durumda, kalın kalçalı, göbekli, dolgun memeli bir tanrıça, kollarında çok daha ufak boyda bir erkek figürü taşmakta, bu figür göğsüne yapışmış, üstüne tırmanmış gibidir. Bu erkek, Tanrıçanın hem çocuğu, hem sevgilisidir.”** (Mitoloji Sözlüğü, Azra Erhat, Kybele, sf.183)

Anadolu insanı bütün üretimin ve zenginliklerin kaynağını kadında sembolleştirmiştir. “Ana” yüce bir varlıktır ve her şeyin başlangıç noktasıdır. Ana Tanrıça Anadolu'nun kendisidir. Ana'ya ve kadına duyulan saygının kökleri buralara kadar gider. Bu dönem Anadolu' da Ana Tanrıça inancının da etkisiyle toplumsal alanda anaerkil bir düzen hüküm sürmektedir.

İlk Ana Tanrıça figürleri İ.Ö. 15.000- 8.000 yılları arasında yapıldığı tahmin ediliyor. Van ili sınırları içerisinde ki, yöre halkının adlandırmasıyla Kızlar Mağarası denen yerde bulunmuştur. **“Dünyanın ilk üç boyutlu sanat ürünü diyebileceğimiz, pişmiş topraktan yapılma Ana Tanrıçalar, Dünya' da bilinen yerleşim yerlerinin en eskilerinde bulundular: Diyarbakır Çayönü' de, Konya Çatalhöyük'te, Burdur Hacılar'da ...”** (İşte Anadolu, sf.18)

Doğa, artık bir yaşam olarak algılanıyor ve bu yaşamın somutlanmasıyla Ana Tanrıça fikrine ulaşıyordu. **“Ana Tanrıça, doğanın bütün özelliklerini kendisinde taşıyordu. Yer eti, taşlar kemikleri, nehirler-dereler damarları, sular kanı, ağaçlar-bitkiler saçdır Toprak Ana'nın.”** (Uygarlıklar Beşiğinde Anadolu)

Ana Tanrıça fikri Anadolu' da ortaya çıkmış ve güçlenerek yeryüzüne yayılmıştır. O dönem insanlar için güçlü bir tapım olarak görülüyordu. **“Kültepe tabletlerinde adına Kubaba olarak rastlanır, Lydia' da adı Kybebe, Phrygia' da Kybele olarak geçer, Hitit kaynaklarında Hepat diye adlandırılır. Komana Pontrika (Tokat bölgesinde Gümenek) ve Kayseri yöresindeki Komana Kappadokika (Kemer) kentlerinde adı çok eski bir Anadolu adı olan Ma'dır. Sümer' de Marienna, Hitit'te Arinna, Mısır'da İsis, Syria'da Lat, Girit'te Rhea, Efes'te Artemis, İtalya' da Nemi gölü bölgesinde Venüs, Ana Tanrıça'nın aldığı değişik adlardır.”** (Mitoloji Sözlüğü, Azra Erhat, Kybela, sf.184)

Anadolu'nun toprakları verimli, ürünü bereketlidir. Anadolu insanı yerleşik tarıma geçtikten sonra hızlı bir gelişme içerisine girer. Bu durum, kültürel gelişmeyi de derinden etkiler. Yeni taş çağı, (İ.Ö. 8.000- 5.500) arasındaki bu dönem de çok parlak ve benzersiz uygarlığı ile öne çıkar. **“Anadolu, yeryüzü uygarlığının öncüsü ve birincisidir bu dönemde. Anadolu insanın yarattığı bu uygarlık, daha sonraki bin yılların görkemli Mezopotamya Uygarlıklarını da derinden etkileyecektir, Mısır uygarlığını da.”** (Uygarlıklar Kavşağı Anadolu, Derman Bayladı, sf. 12)

“Anadolu köyleri doğanın getirdiği kolaylıkla, az emek harcayarak besin üretmenin sağladığı rahatlık içinde kendi gelişmelerini sessizce ve yavaşça sürdürürken; Fırat, Dicle ve Nil ırmakları kıyılarında, toprak çok verimlidir ama insanlar ürün almak için daha çok çaba harcamak zorundadır.” (Mysia ve Işık İnsanları, Safa Taşkın, sf.56)

Mısır ve Mezopotamya'da ortaya Çıkan gelişmeler Anadolu uygarlıklarını büyük oranda etkiler. Özellikle Sümerlerin, İ. Ö. 4.000'lerde yazıyı bulmasıyla birlikte bir durağanlık yaşanır ama gerileme olmaz. Yazının kullanılmaya başlanması ve Nil nehrinin taşmasını önlemek için yapılan hesaplar ve matematiğin gelişmesi Mezopotamya ve Mısır uygarlığını öne çıkarır. **“Anadolu uygarlığının kaynaklarında kendi ilk dönemleri dışında Mısır, Mezopotamya, Girit uygarlıkları vardır.”** (İşte Anadolu, sf.19)

Varlığını bildiğimiz, yazıyı ilk bulan ve kullanan uygarlık Sümer uygarlığıdır. Sümer (Mezopotamya) uygarlığı kutsal olarak kabul edilen iki nehir (Dicle ve Fırat) arasında kurulmuştur.

Sümerler, İ.Ö. 5.500 yıllarında bölgeye göç etmişler ve yurt edinmişlerdir. Buradaki uygarlıklarla tanışmaları, aynı zamanda yerleştikleri bölgenin doğa koşullarının etkisiyle de yeni gelişmelerin öncülüğünü yapmışlardır. Toprak verimlidir ama sık sık yaşanan sel baskınları ve oluşan bataklıklar yaşam koşullarını zorlaştırmaktadır. Sümerler bataklık halindeki Dicle ve Fırat nehirleri arasında kanallar açarak, setler

inşa ederek tarıma elverişli bir hale getirirler, Bataklıklar kurutulur. Gökbilimin, geometri ve matematiğin geliştirilmesiyle yeni bir uygarlığın da temelleri atılmış olur. Bunların sonucu olarak bölge varsıllaşır.

Bu durum toplumsal yaşama da yansır. Şehirleşme başlar ve planlı bir kent yaşamına yönelinir. Bu yönde birçok kanun çıkarılır. Bugünkü kentsel yaşamın alt yapı çalışmalarının ilk örnekleri bu dönemlerde görülmektedir. **"M. Ö. 4.000' ler de Fırat kıyısındaki Mari kentinde dünyada ilk kez lağım sistemi oluşturuldu."** (İşte Anadolu, sf.20)

Yapılan kazı çalışmalarında hekimliğe yönelik tabletler bulunmuştur. Bu, tıp biliminin ve eczacılığın ilk denemelerinin örnekleridir. Buralarda bulunan bazı tabletlerin tedaviye yönelik reçeteler olduğu görülmüştür.

Sümerler sonraki dönemlerde birçok kavim, topluluk ve ulusu etkileyecek uygarlığın yaratıcıları olmuşlardır. Sümerlerin Gilgamiş Destanı daha sonraki birçok halkın mitolojisini, edebiyatını ve sanat yaşamlarını etkilemiştir. Tufan ile yozlaşan, sapkınlaşan insan soyu cezalandırılmış ve Nuh ile yeniden hayat bulmuş, yaşama şansına kavuşmuştur.

Gilgamiş Destanı, cezalandırılan insan soyun hikâyesini anlatır. Sapkınlaşan insan büyük bir tufan ile karşı karşıya getirilir ve sapkınlıklarından vazgeçmesi için uyarılır. *"Nergal, alttaki suları, tufan bentleri yıktı. Savaş tanrısı Niruta, setleri yerle bir etti."* vb.

Sümerler, su taşkınlarının sürekli yaşandığı bir bölgede yaşıyorlardı. Bu taşkınlar toplumsal yaşamı da etkiliyor, büyük zararlar veriyordu. Bu nedenle insan soyunun bir tufan ile cezalandırma fikri temelsiz, soyut bir şey değildir. "Sümerlerin Dicle ve Fırat nehirleri arasındaki su baskınına uğramış bölgede bir yurt kurabilme amacıyla nice uzun yıllar büyük uğraş verdiklerini biliyoruz. Bir başka anlatımla tufan olayını doğrudan yaşamışlardır." (Uygurluklar Kavşağı Anadolu, sf.27) Setlerin, bentlerin yıkılması Gilgamiş Destanında da geçmektedir.

Sümer uygarlığının tek tanrılı dinlerin kaynağı olduğunu göstermek gibi bir amacımız yok. Ama yine de bir örnek vermek gerekirse, tek tanrılı dinlerde geçen Nuh Peygamber, Helen Mitolojisi'nde Devkalion, Sümer de ise Utnapiştım olarak geçer. Ve öykülerde anlatılanlar aşağı yukarı aynı şeylerdir.

Bilindiği gibi, yazıyı ilk bulan Sümerlerdir. Asurlular ise Anadolu'dan çok daha önce kullanmaya başlamışlardır. **"Bir Mezopotamya ulusu olarak yazıyı Anadolu'dan çok önce kullanan Asurlular, Orta Anadolu' da kurdukları 'Karunlar' yoluyla Anadolu ve Mezopotamya arasında kültür taşıyıcısı olurlar."** (Uygurluklar Kavşağında Anadolu, sf.42)

Asurlular ticarette ileriydiler. Anadolu kavimleriyle alışveriş yapıyorlardı. Dönemin önemli ticaret merkezlerine sahiptiler. Kayseri'deki Kultepe bunlardan en ünlüleriydi. Ticaret ilişkilerinin etkisiyle yazının kullanılması Anadolu'ya da geçti. Bu gelişme Anadolu'da yaşayan kavimler için büyük bir öneme sahipti. Yazının bulunmasıyla Anadolu uygarlıklarında görülen durağanlık, yazının öğrenilmesiyle birlikte ortadan kalkmış, yeni bir gelişme dönemi başlamıştır. Daha önceleri uygarlıkta ileriliği Mezopotamya ve Mısır'a kaptıran Anadolu tekrar öne geçmiş, dönemin en ileri uygarlıklarından biri olmayı başarmıştır.

"(...) Onları Mısır ülkesinden daha iyi ve geniş bir ülkeye (...) Hititler' in (...) ülkesine, süt ve bal akan ülkeye götüreceğim." (Kitab-ı Mukaddes, İşte

Anadolu, sf:27)

Uzun bir dönem araştırmacılar Hititlerin Tevrat'ta geçen efsanevi bir halk olduğunu sandılar. Ancak, bir yandan da araştırmalar sürüyordu. 19. yy.ın son çeyreğinde Hititler hakkında ilk bulgu ve bilgilere ulaşıldı. Onların, yaşadıkları dönemin iki büyük gücünden biri oldukları anlaşıldı.

Hititlerin İ.Ö. 2000'li yıllarda Kuzeybatı ya da Kuzeydoğu'dan göçlerle geldikleri biliniyor. Yaşadıkları döneminin önemli bir siyasi ve askeri gücü oldukları anlaşıyor. Anadolu'da Kızılırmak yayı üzerinde yerleşmişlerdir. **“Mezopotamya kaynakları Orta Tunç çağı Anadolu'sunu 'Hatti Ülkesi' diye adlandırmaktaydı. Bu, Anadolu'nun bilinen en eski adıdır aynı zamanda.”** (Uygarlıklar Kavşağında Anadolu, sf. 91)

Hititler kendilerini “Nesililer” olarak adlandırıyorlardı. Daha sonraları Hattılar’dan etkilenecek onların adını almış, onlarla kaynaşmışlardır. Nesililer'in sayıları pek fazla değildi ama yönetici ve savaşçı yanları çok gelişmişti. Her ikisini de iyi biliyorlardı ve bu özellikleri onları kısa sürede öne çıkardı ve yönetici sınıf oldular. Hemen yayılma hareketlerine giriştiler. Yönetim altına aldıkları toprakların halklarına karşı baskıcı davranmadılar, uzlaşmacı oldular. Buralara kısmi özerklikler vererek kendilerine karşı gelişebilecek tepkileri de önlemeye çalıştılar.

Göç sonrası yerleştikleri bölgelerin kültürüne, gelenek ve göreneklerine hemen uyum sağladıkları için fazla sorun yaşamadılar. Bölgenin bütün özelliklerini benimsiyor, kısa sürede hızlı bir kaynaşma yaşıyorlardı. Yerli kültürlerden etkileniyor, bu kültür, gelenek ve göreneklere karşı düşmanlık gütmüyorlardı. Hatta onların tanrılarını bile kabul etmişlerdir. Yerli halkın adını da alarak çağın en önemli iki gücünden biri olan Hitit İmparatorluğu' nu kurdular.

Bunda, o çağda hiç bir devlette olmayan çok kalabalık ordulara sahip olmaları ve askeri alanda gelişmişliklerinin payı büyüktür. Savaş tekniğinde çok ileriydiler. Bundan yararlanarak güçlü ve kalabalık orduları yenebilmişlerdir. Askeri güçlerinin temelini, atların çektiği hafif savaş arabaları oluşturuyordu. **“Atı ilk kez Hititler evcilleştirdiler. Önce savaş arabalarında kullandılar. Sonra, sırtına binilebileceğini anladılar. Ege masallarının yarı insan yarı at kentavrosları, at sırtında Hititli' yi gören Egeli'nin gördüğü sandığı varlıktır belki de...”** (İ. Anadolu, sf. 36) Kullanılan bu arabalar dönemin en ileri savaş aracıdır. **“Bu çağın devrimci etkiler yapacak yepyeni bir silahı vardı: Hafif savaş arabası.”** (T.V. Anadolu, sf. 114)

Bu arabaların üzerinde biri sürücü olmak üzere iki kişi bulunurdu. Buna rağmen hafif olduğu için çok hızlı hareket edebiliyordu. Bu hızla piyadeler arasına dalıyor ve onlara toparlanma fırsatı vermeden darmadağın ediyorlardı.

Hititler, Orta Anadolu’da güçlendikten sonra yayılma seferlerine başlamışlardır. Daha sonra adı Kilikya olarak değişen Kizzuwetna’ya ve Ege'de Assuwa'ya seferler düzenlemişlerdir. Buraların yerli halkları kolayca boyun eğmemiş ve kanlı savaşlar yaşanmıştır. Güneyde, Kuzey Suriye ve Filistin'e kadar uzanan Hititlerle, Mısırlıların karşılaşması ve savaşmaları kaçınılmaz olmuştur.

Kadeş Savaşında, Hititler kendilerinden çok daha kalabalık olan Mısır ordusunu, hafif savaş arabalarıyla darmadağın ederler. Hitit askerlerinin ganimet hırsı ile hareket ederek yağmaya giriştikleri bir anda savaşa yeni giren bir Mısır birliğinin saldırısı ile dağılmaları sonucu savaş, tarihin ilk yazılı barış antlaşması ile sona erer; Kadeş Antlaşması...

Hititler kendilerine bin tanrılı diyorlardı. Yerleştikleri yerlerin adetlerini, inançlarını kabullenmişlerdi ama yaşam düzenlerinin ataerkil olması nedeniyle; Hitit Ana Tanrıçası Hepat, yerini Baş Tanrıya bırakmıştır. Ancak Hepat'ın etkisi sona ermemiştir. Baş Tanrı, yıldırımlar saçan Fırtınalar Tanrısı "Teşüp"tür.

Diğer bir Hitit Tanrısı ise, bir elinde üzüm salkımları, diğer elinde başakla simgelenen şarap ve bolluk tanrısı Tarhuzza'dır. **"Tarhuzza; elindeki salkımlarla başakları 'ekmek ve Şarap' olarak İsa'ya kaptıracak da olsa, bu, Lidyalılar'la Latinler' in dilinde Bakkhos, Egeliler'in dilinde Dionysos'a dönüşmesine, adına çok güçlü, Bakkhalar tarikatının kurulmasına, müritlerine Bakkha denilmesine, tek tanrılı dinlerin tümünün onu şeytan olarak tanımasına, kandırıcı olarak tanımlasalar bile varlığını kabul etmek zorunda kalmalarına engel olamayacaktır."** (İ. Anadolu, sf. 31)

"Özellikle her iki salonda da bulunan elleri oraklı, birbirinin eşi 12 tanrının ne oldukları ne de adları bilinmiyor. Ancak 12 sayısı önemli olmalı. Daha sonra Anadolu 12 Olympos tanrısına inanacak, İsa 12 havarisi ile dinini yaymaya çalışacak, tasavvufta 12 imam inancı önemli bir yer tutacaktır. Sümerler' in 60'lı sayı sisteminin (Bugün kullandığımız saat sistemi de buna dayanmaktadır. -bn-) beşte biri olan 12, günümüze değin 'düzine' adıyla sayı birim olarak kullanılacak, bir yılın içine 12 ay oturtulacaktır." (İ. Anadolu, sf. 30)

Üç büyük tek tanrılı dinlerin ilk kitabı Tevrat'tır. Daha sonra ortaya çıkan iki dinin, Hristiyanlık ve Müslümanlığın kutsal kitapları sayılan İncil ve Kur'an, Tevrat'ın devamı olma özelliği gösterir.

Hititler Tevrat'ta birçok yerde geçer. Hititlerin bazı yasaları ve gelenekleri, benzer biçimde Tevrat'ta da yer almaktadır.

Hititler birçok halkın bir arada bulunduğu bir imparatorluğu yönetiyorlardı. Sadece Hattusass'da 6 ayrı dil konuşuluyordu. Bu toplumsal yapıyı, oluşturdukları hukuk kurallarıyla devam ettiriyorlardı. Aile yaşamına dönük yasalar vardı ve önemli geleneklere sahiptiler. Bu yasaları, o dönemin "medeni kanunu" olarak kabul edebiliriz. **"Hitit yasalarına göre kızlar evlenirken 'ivara' (çeyiz) götürür; erkekler kızın babasına 'kuşata' (başlık) öderdi. Evde annenin sözü geçer, isterse çocuklarını evden atar, isterse yeniden eve alırdı. Kadının da erkek gibi boşanma hakkı vardı. Boşanıldığında çocuklar anaya verilir, baba nafaka öderdi."** (İ. Anadolu, sf:35)

Hitit Devleti, Anadolu 'ya daha sonraları göç eden kavimlerin saldırıları sonucunda İ. Ö. 1000'li yıllarda yıkıldı. Hitit adı çok uzun bir dönem unutuldu. Bu dönem, İ. Ö. 750'li yıllardan başlayarak 19. yüzyıla kadar sürdü. Ama Hitit Güneşi Anadolu'da bütün insanlığın üzerine ışıldamaya devam etti. Sonraki dönemlerde ortaya çıkan birçok kavmi ve medeniyetleri etkiledi.

Burada bir parantez açarak, sisler arasındaki Amazonlara değinelim. **"Söylencelere bakılırsa Amazonlar Doğu Karadeniz kıyılarında yaşamışlardır."** (M. İ. İnsanları, sf.14) Ancak, bu bilgilerin kesin olmadığını belirtelim. Ayrı bir ulus olduklarının yanı sıra Hitit Rahibeleri ya da Hititlerin savaşçı kadın birlikleri oldukları söylentileri de vardır. Milattan Önce 13. yüzyılda **"Troya savaşında Akkileus, öldürdüğü yiğit Anadolulunun kadın olduğunu anlayınca çok şaşırmişti. Üstelik ona tutuldu da..."** (İ. Anadolu, sf.37)

Anadolu'nun bu yiğit savaşçılarının Ege ve Karadeniz bölgesinde başta İzmir olmak üzere birçok şehri kurdukları söylenmektedir. **"Birçok kent gibi Şakran da dişidir."** (M.İ. İnsanları, sf: 14)

İlk Helen boyları i.Ö. 2000 yıllarında Yunanistan' a gelmeye başladılar. Akhalar, Pelasgos ve Lelegosdedikleri yerli halklarla karşılaşmışlardır. i.Ö. 1600'ü yıllarda Myken Uygarlığını kurmuşlardır. Myken Uygarlığı i.Ö. 1200'lü yıllarda göç eden Dorlar tarafından yıkılmıştır.

"İlk Helenleri Anadolu'ya çeken başlıca öge, maden olsa gerektir. Homeros destanlarında tuna sözcüğü iki dizede bir geçer Ama tunatanda daha değerli sayılan maden, demirdir." (İlyada, Önsöz, sf. 24)

Helen boyları, varsıl Anadolu kentlerine aldırılmış ve yağmalamışlardır. Bu saldırıların özellikle simgelendiği savaş İlyon (Troya)'un ele geçirilme savaşdır.

İlyada, ünlü şair Homeros 'un var olan (ya da elimize geçebilen) iki destanından biridir. İlyada, kutsal İlyon'un ele geçirilmesi üzerine yazılmıştır ve Troya savaşını da anlatmaktadır. Fakat İlyada sadece Troya'nın işgali olarak algılanmamalı. Bu sefer Anadolu'nun istilası ve işgali olarak kabul edilmelidir. Ki, savaş, birleşik Akha güçleri ile Anadolu'nun birleşmiş askeri güçleri arasında gerçekleşmiştir.

İlyada'da, Homeros (ve destanı okuduğu egemenler) Helen olmasından dolayı zaferi övmesine rağmen, içten içe ağıt yakar. İnsancıl yanlarda Troyalılar' ı yüceltilir.

İlyada'da savaş kişilere indirgenmiştir. Bir anlamda, Troyalılar Hektor'lu, Akhalar Akkilleus'la özdeşleştirilmiştir. Sonunda destan, Hektor' a yakılan ağıtlarla biter.

Anadolu Halkları bu savaşta işgal ve istilaya karşı büyük bir dayanışma örneği göstermişler, Yurt savunması için Troya'ya destek güç göndermişler ama Akhalar'ın sayıca üstünlüğü onları yenilgiye uğratmıştır. Bu üstünlüğü Homeros 'un destanında da geçer.

**"Trayalıları yurtlarında toptasak bir araya,
biz Akhalar onar onar sıra olsak,
her sıraya bir şarap sunan düşer,
Troyalılar'dan düşe düşe,
Üstelik boşa kalır bir hayli sıra."**
(İlyada, sf. 92, Agamemnon'un Akalar'a konuşması)

İlyada'da tanrılar da taraf tutmaktadır. Her tanrı kendi kavimine destek vermektedir. "Dikkat edilirse, genellikle Anadolu kökenli Tanrıların Troyalılar'dan, Hellen kökenli Tanrıların Akhalar'dan yana olduğu görülür" (İlyada, Önsöz, sf:53) Zeus, Apollon, Aphrodite İlyon'dan yana, Hera, Athona Akhalar'dan yana olmuşlardır. Bir açıdan İlyon savaşı Hera ile Aphrodite'nin savaşdır. Aphrodite Anadolu'nun, Hera ise Akhaların ana tanrıçasıdır. Savaş 9 yıl sürer ve sonunda Troya yenilir ve Helenler Anadolu 'ya yayılırlar.

Baş Tanrı olarak şimşekler ve yıldırımlar saçan Zeus belirleyicidir. Tanrıların babasıdır Zeus ama ilk baş tanrı değildir. Önce Khaos vardı, sonra Gai (yer). Gaia Uranos (Gök) 'u kendi kendine yaratır.

Uranos 'la Gaia 'nın sevişmesi il Gaia; Titanlı'lr, Kykloplar ve Heka fonkheirler devlerini doğurur.

Uranos iktidarını kaybetme korkus ile çocuklarını yok etmeye çalışır Gaia'nın eline

tırpan verdiği oğlu Krono babasının hayâlarını keser. Aynı korkuları yaşayan Kronus 'u da aynı son bekler. Oğlu Zeus babasını devirir. Egemenlik savaşını sürdürür ve **"Olympos tanrılarının saltanatını kurar."**

Hitit mitolojisindeki Alalu-Anu-Kumarbi burada Uranos-Krones- Zeus olmuştur.

Zeus tanrılarının başıdır ama ne var ki, **"Zeus'tan da üstün bir 'kader' vardır."** (M. Sözlüğü) İnsanların yanındadır, onlara yardım eder, yıldırımlar saçar ama 'kader'e müdahale edemez. Onun karşısında güçsüz kalır, ona razı olur. Öyle ki, oğlunun ölümüne bile seyirci olmak zorunda kalır.

Bu çağda Ana Tanrıça özelliklerinin çeşitli Tanrıçalara dağılmış olduğunu görüyoruz. Gaia, Rhea, Leto, Hera, Aphrodite, Artemis, Demeter(kimi doğrudan Anadolu ile ilgilidir). Bazıları Ana Tanrıçanın özelliklerini taşıırken, bazıları direkt Ana Tanrıçadır.

Hera, Ana Tanrıçanın Helen gelenekleriyle yoğrulup şekillendirilmiş halidir. Ana Tanrıçanın aksine hırçın, kindar ve kavgacıdır. Olumsuz olarak düşünebilecek kadına atfedilen ne kadar huy varsa hepsi Hera'nın kişiliğinde mevcuttur. Troya'nın yakılıp yıkılmasını destekler.

Ana Tanrıçanın özelliklerine tıpatıp uyan iki Tanrıça vardır. Bunlar, Aphrodite ve Artemis'dir. Mitolojiye göre Aphrodite, Kronos'un kesip denize attığı Uranos'un hayaları ile denizin köpüğünden ortaya çıkmıştır. Bu özelliğiyle ilk Olympos tanrısıdır. Onu doğuran yoktur.

Tanrıçaların en güzeli, en baştan çıkarıcısıdır Aphrodite. Üremenin, çoğalmanın temsilcisidir aynı zamanda. Kişilik özellikleriyle Ana Tanrıçanın bir parçasıdır. O, Troya savaşında açıkça Anadolu'dan yana tavır almıştır.

Artemis, Apollon'un tanrısal ikizidir. O da Apollon gibi iyi bir okçudur. Apollon'un oku gümüş yaylı iken, Artemis'in ki altın yaylıdır. O, doğal hayatın koruyucusu ve iyi bir avcıdır; bereketin, bolluğun ve yaşamın tanrıçasıdır. Ana Tanrıça tapınmasının Ege Bölgesi'ndeki biçimidir. Troya savaşında da Anadolu'nun tarafını tutmuştur. Artemis'in kaynağı Efes yakınlarıdır. Yunan Artemis'i bakire iken, Efes Artemis'i doğurganlığın sembolüdür.

"Ayn üç ayrı dönemini temsil eder. Önce hilalidir ve yeni doğmuş bir kızdır. Sonra yarım ay olur genç kızlığa geçişi belirtmek için. Sonunda dolunay olur ve' artık bir anadır." (U. K. Anadolu, sf: 144)

Yine Efes'te yaşadığı söylenen Meryem de aynı özellikleri taşır. Bakiredir ve İsa'yı doğurmuştur.

Apollon, aydın, durgun, ölçülü gücü simgeler. Işıktır, doğayı görme, varlığı akılla algılama ve akıl yetisine dayanan yöntemlerle biçimlendirme gücü ve yeteneğidir. Işık tanrısıdır ama Güneş tanrı değildir. **"Her şeyden önce müziğin, şiirin, güzel konuşmanın özetle sanatın Tanrısıdır Apollon."** (U. K. Anadolu, sf: 140) Troya savaşında o da Anadolu'dan yana tavır almıştır.

Bir de daha önce bahsettiğimiz Dionysos var. **"Şarap tanrısıdır Dionysos. Coşkusu, yaşama sevinciyle de tam bir Anadoluluktur. Kendisine inananlar, şarabın verdiği çılgınca sevinci içlerinde duyarlar."** (İ. Anadolu, sf:158)

Usun, düzenin tanrısı olan Apollon ile coşkunun, yaşama sevincinin tanrısı olan Dionysos, yaygın tapımı olan bu iki tanrı birbirinin zıttıdır. Bu karşıtlık sonraki

dönemlerde "Şeytan" ve "Tanrı" çatışmasına dönüşmüştür. Kaba akılcılar, Bakkhaları (Dionysos taraftarlarını) boşa zaman geçirmekle suçlamışlar, yaşamın anlamını hiç bir zaman anlamamışlardır.

Anadolu tanrıları insanca özellikler gösterirler; ölümsüzlükleri dışında, bütün yaşamları insancadır. Aşık olurlar, üzürlüler, düşmanlıklar güderler, acırlar, heyecanlanırlar...

Anadolu ülkesi kültürler potasıdır. Her şey iç içe geçmiş, kaynaşmıştır. İbrahim-Nemrud, Musa-Firavun, Perseus-Akrisos, İsa-Herodes hepsinin öyküsünde benzer şeyler vardır. Bunların hepsinde ortak bulunan şey ise, doğacak çocuğun tehdit ettiği kral ve gerçekleşen kehanettir.

İslam ve Museviliğe göre Cebrail Allahın emriyle oğlunu kurban etmek üzere olan İbrahim'e koç getirmiştir. **"Eski Yunan dininde haberci tanrımıza 'Hermes Kriofors' denmiş, yani 'koç taşıyan Hermes'. Görülüyor ki Hermes, Melek Cebrail gibi Tanrı habercisi olmanın yanı sıra yine melek Cebrail gibi hiç koç da taşıyor."** (U. K. Anadolu, sf: 59)

Artemis bazen öfkelenir. Bu öfke nöbetlerinin birinde, Artemis 'i yatıştırmak için Agamemnonun kızı İphigeneia'nın kurban edilmesine razı olur. Artemis kendisi için birinin kurban edilmesine razı olacak kadar katı değildir. Artemis bu isteğinin yerine getirileceğini anlayınca İphigeneia'nın yerine dişi bir geyik bırakarak kızı kaçıtır. Bu öyküler, sonraki dönemlerde dini kitaplara benzer şekilde aktarılmıştır. Örneğin, İsmail (ya da İshak) ile İphigeneia'nın öyküleri benzerlikler taşır. Kutsal din kitaplarına aktarılan onlarca örnek verilebilir, ama bizim amacımız bu değil; daha çok kültürler arası etkileşimleri ve Anadolu Uygarlıklarının sonraki dönemler üzerinde etkilerini gösterebilmektir.

Bu kültür kaynaşmasına başka bir örnek de, Dede Korkut Masalları verilebilir. Dede Korkut'un Tepegöz masalıyla, Odyasseus'un Kykloplerin ülkesinde yaşadıkları arasında şaşırtıcı benzerlikler vardır. (Bakınız, U. K. Anadolu.)

Uzun bir toplayıcılık döneminden sonra insanın buğday tarımını keşfetmesiyle birlikte insanlık tarihi büyük bir ilerleme kaydetti. Daha sonra madenleri işlemesini öğrendi ve bu madenlerden yaptığı üretim araçlarıyla üretim ilişkileri ve üretici güçler yeni bir nitelik kazandı. İnsan türünü devam ettirebilmek ve aç kalmamak için sürekli çalışıyor ve doğa üzerinde yeni şeyler keşfediyordu. Üzüm ve şarabın keşfiyle tarım, insanlığı ikinci kez, bu defa doymaya değil neşe ve eğlenceye yönlendirdi.

Anadolu'dan doğan uygarlık güneşi dünyayı yeni yeni aydınlatmaya başlamıştı. Bu uygarlığın en önemli özelliği, dünyayı üzerinde bulunduğu topraklardan tanıma/tanımlama çabasıydı. Doğanın işleyişini anlamak için, bu özellikleri kişiliklerinde barındıran tanrılar yarattı. Bu bir tür somutlamaydı. Kentauros bunlardan biridir. Büyük olasılıkla Kentauros (At-Adam)'lar atlı savaşçılardı.

Anadolu kültürü salt üzerinde doğup geliştiği topraklarla sınırlı kalmamıştır. O çağlarda, dünya olarak kabul edilen her yere, başta Ana-Tanrıça düşüncesi olmak üzere birçok özellik taşınmıştır. Örnek olarak, Pulasiteler aracılığıyla Filistin'e, Etrüskler aracılığıyla İtalya'ya yayılmıştır.

Bugün artık herkesin kabul ettiği gibi; Anadolu, Uygarlıkların beşiğidir. Bugün bile kullanılan birçok teknik, ilkel biçimlerde de olsa o dönemlerde yaratılmıştır. Daha önce de bahsettiğimiz gibi, kentlerde kanalizasyon sistemleri, akılcı ve doğanın

özelliklerine uygun şehirleşme çalışmaları bu dönemin ürünleridir.

Düşünce tarihinin, başta Felsefe olmak üzere kökleri de yine Anadolu'da boy vermeye başlamıştır. **“Bilim Tarihi de Felsefe Tarihi de Thales'in gelenekten bağımsız olarak sorduğu şu ilk soruyla başlamıştır: Taşları, toprakları; dağları, araçları; tanrıları, insanları; düşü, gerçeği; yeri, göğü; tüm Evren'i oluşturan Ana-Madde(Arkhe} nedir?”** (İ. Anadolu, sf: 104)

İlk Materyalistlerden olan Thales ve öğrencileri bu soruya cevap aramışlar, doğadaki her şeyin temel maddesi olarak “su”, “hava”, “sonsuzluk” gibi cevaplar vermişlerdir.

Bu soruya daha sonra Ephesoslu Herakleitos şu cevabı vermiştir: **“Panta horei-Kay avden menei-Panta reil...”**. Bunun anlamı şuydu; **Hep devinir-Hiç durmaz-Hep akar...** Herakleitos, bütün evrenin bir ırmak gibi sürekli aktığını söyleyerek her şeyin temelini hareket olarak tanımlıyor ve böylelikle de diyalektiğin ilk adımlarını atıyordu.

Burada Herakleitos'un bir özelliğinden de söz etmeden geçmeyelim. Çocukları çok seven Herakleitos onlarla aşık oynarken gören ve şaşırın Ephesoslular'a şu cevabı vermiştir: 'Ephesoslular'a yakışan, yetişkinlerin kendisini asmaı, kenti çocuklara bırakmasıdır.'

Hippokrates ve Galinus gibi hekimliğin pirleri sayılanlar da Anadolu'da yetişmişlerdir. Hekim tanrı Apolion'un oğlu Asklepios adına açılan sağlık yurtlarında insanlar tedavi edilmeye çalışılmıştır. Hekimliğin sembolü tas, yılan ve bastondur. **“Eski metinlerde tasın adı, göbek, karın anlamına gelen Omphalos' dur. Göbek, Anadolu' da Ana Tanrıça'nın simgesidir.”** (İ. Anadolu, sf: 125)

Anadolu birçok sanat dalında da ileridir. Arkeolojik kazılarda çalgı aletleri bulunmuştur. Müziğe çok önem verildiği, tanrıları korkutan Apolion'un Musaların korosuna başkanlık etmesinden anlaşılmaktadır. Müziğe nazaran diğer sanat dalları daha şanslıdır. Pek çok heykel, resim ve şiir günümüze kadar kalabilmiştir.

**“Ay battı!
Ülker yıldızları bile
görünmüyor artık!
Karanlık!
Saatler geçiyor!
Sırtüstü yatıyorum
yapayalnız...”**

Bu şiirin Ozanı bilinmiyor ve M. Ö. 1-M. S. 5. yüzyılda yazıldığı tahmin ediliyor. (İ. Anadolu)

İçinden Amazonlar'ı çıkaran Anadolu kadınının o çağlarda toplumdaki yeri bugünkünden daha ileriydi. Her şeyden önce insan kabul ediliyor, aşağılanmıyordu. Savaşlarda erkekten aşağı kalmıyor, birlikte savaşıyor ve düşman eline geçmektense erkeğiyle birlikte ölümü tercih ediyordu.

“Ne biçimde olursa olsun kendini öldürme isteği kadınları, çocukları sarmıştı. Çıgıllara, feryatlara, kendilerini ateşe, kale duvarlarından aşağıya atıyor ya da incecik boyunlarını babalarının kılıcı altına uzatıyorlardı.” (İnsan Nasıl İnsan Oldu'dan akratan, İ. Anadolu, sf: 165)

“Önce Akhalar'dı gelen...

Anadolu insanı, Troya ovasında yenildi...(…) Sonra Kimmerler geldi...(…) Ardından Pers Kralı Kyros... (….) Ya Makedonyalı İskender. Frigya'nın köylü Kralı Gordias' ın ince ince oya gibi işlediği ünlü kördüğümü bir kılıç vuruşuyla dağıttı da, kaba gücün kafa gücüne ne denli egemen olduğunu kanıtladı aklınca... (….) Bu kez Romalılar... Resmi tarih kitaplarımızda suçlarcasına 'Rum (=Romalı) ' adını taktığımız Pontus devletinin kralı VI. Mitridates, Anadolu'yu kurtarmak için canını dişine takar, Romalıları Atina'ya dek sürer.” (İ. Anadolu, sf: 166)

Bereketlidir Anadolu toprakları. Çocuğuna insanca yaşaması için gerekli olan her şeyi vermekten çekinmez. Her şeyini onunla paylaşır. Ana Tanrıça fikri Anadolu'dan başkası değildir.

Ama yaşamasını, yaşatmasını bilmeyen egemenlerin elinde, Anadolu toprakları üzerinde nice yaşamlar, türküler, gülüşler, mutluluklar yarım bırakıldı.

Anadolu binlerce yıldan beri çocuklarının ölümünü, katliamlarını izliyor. Yine de binlerce yıldır direniyor bu katliamlara, yok etme çabalarına karşı 'Ana'lık onuruyla. Milyonlarca insanımızın canı yatıyor Anadolu toprağının derinliklerinde. Her biri doğacak şafağın müjdesini bekliyor.

Onurlu ve dirençli çocuklarının omuzlarında yükseliyor kurtuluşu; ölümler, katliamlar, işkenceler, zindanlar pahasına da olsa. Kuşkusuz ki, Hektor ölmek istemezdi, bırakıp gitmek istemezdi sevdiklerini, eşini, çocuklarını, yurdunu. Ama savaşı onlar başlatmıştı, bütün baskı araçlarıyla Anadolu'yu üzerinde yaşayan gerçek sahiplerine zindan etmişlerdi. Binlerce, milyonlarca yıldır sürüyor bu savaş. Nice Hektorlar yetiştirdi o günden beri. Tohumları bugüne kadar saçılan birer fidan gibi düştüler toprağa. Bizler, Anadolu 'muz Cennet yapmaya çalışırken halklarımıza, onlar, yani egemenler zindan ettiler. Onlar karanlıktı bizse aydınlık ve binlerce yıldır sürüyor Anadolu topraklarının üzerinde karanlıkla aydınlığın mücadelesi...

Sen Anadolu, İncir, zeytin ve üzüm ülkesi, insanlık seninle başladı. Bütün evreni aydınlatmaya çalışan ışığın hiç kesilmedi. İnsanlık seninle tanıdı zalimlerin zulmünü, esareti yaşadı. Ama senin damarlarından akan apaydınlık özgürlük ateşinde buldu kurtuluşun ışığını. Seninle birlikte tattı özgürlüğün doyumsuz lezzetini ve onun için savaştı. Nasıl ki binlerce yıl toprakların kanla sulandıysa şimdi de sulanıyor. Nasıl ki, binlerce yıl ağıt yaktı ise, şimdi yine binlerce Hektor için ağıtlar yükseliyor senin üzerinden. Ama karanlık koyulaşıyor, şafak yakındır demek ki...

Ve şafak sökünce hep bir ağızdan haykıracak Anadolu insanı;

**“Bırak artık savaşı.
Zaman, türkü zamanı.
Al Anadolu kavalını
Sarı saçlı tanrıçalarımızdan
Ezgiler çal.”**
(Stesikoros, M. Ö. 630-555)

Kaynakça

- 1- İşte Anadolu, Ömer Tuncer
- 2- Mysia ve Işık İnsanları, Sefa Taşkın
- 3- Mitoloji Sözlüğü, Azra Erhat
- 4- Uygarlıklar Kavşağı Anadolu. Demlan Bayladı
- 5- Tarih Sümer'de Başlar, C. W. Cream

- 6- Kur'an İncil ve Tevratı'nın Sümer'deki Kökeni, Muazzez İlmiye Çığ
- 7- İbrahim Peygamber, Muazzez İlmiye Çığ
- 8- Tanrıların Vatanı Anadolu, C. W. Cream
- 9- Sümerli Ludingirra. Muazzez İlmiye Çığ

Not: Bu yazı 1999 yılında cezaevi koşullarında yazıldı ve Uzun Yürüyüş Dergisi'nde (şimdi kapandı) dört bölüm halinde, "Sevgi Yılmaz" takma adıyla yayımlandı. Bu yazı, yayımlanan dizi yazının bazı bölümlerinden oluşmaktadır.

iletisim@PolitikaDergisi.com

Yorumlar

Sırf "resmi tarih" diye

İçeriği Yazan: Hasan Göksel Abi(Doğrulanmamış) Zaman: Çar, 16/06/2010 - 17:52

Sırf "resmi tarih" diye itelememek lazım bence

Anadolu'da 1071'den önce kimin yaşadığı sorusu karışıktır. ama o dönem göçler filan çok oluyordu... ayrıca ırk kavramı o kadar belirgin değildi ki... kabile gibi düşünmek lazım... yerel diller ve şiveler vardı.. eminim ki içerde Türkler vardır... yani türkler tüm anadolu'yu değiştirecek değil ya!.. Ama iyiki de burdayız.:)

Yazı çok kaliteli bu arada. Tebrik etmem lazım.

American University'nin

İçeriği Yazan: Ümit MİNEL Zaman: Cum, 18/06/2010 - 17:14

American University'nin Sinema ve Video Bölümü'nde yüksek lisans yapan ve okul yıllarından itibaren çeşitli belgeseller çekmeye başlayan Tolga Örnek'in şimdiye kadar gerçekleştirdiği en büyük proje olan "hititler" belgeselini seyretmenizi öneririm. Anadolu uygarlığına dair şimdiye kadar yapılmış harika bir belgesel. O belgeseli seyrederken şimdiki kültürümüzde yer alan bazı öğelerin o zamanlardan günümüze geldiğine şahit olacak, bu topraklarda yaşayanların zor zamanlarında (hatta yok olmanın eşiğine geldiğinde) her zaman küllerinden tekrar nasıl doğduğunu hayretle seyredeceksiniz...

ANADOLU'DA BİNLERCE YILLIK TÜRK VARLIĞI

İçeriği Yazan: Sosyolog Hakan Yavuz Zaman: Pzt, 21/06/2010 - 16:11

Anadolu'da binlerce yıldır süre gelen Türk Varlığı, bilim dünyasının reddedemeyeceği bulgularla kanıtlanmıştır. Anadolu'yu "Türksüz" göstermeye çalışanlar, sadece ve sadece Haçlı Seferinin içimizdeki uzantılarıdır.

BU konuda değerli Tarihçi Sinan Meydan'ın Ağustosta çıkacak olan ATATÜRK VE TÜRKLERİN SAKLI TARİHİ adlı kitabından bir bölüm yayınlanmış. Okumanızı dilerim.

<http://www.ilk-kursun.com/2010/06/omurgasi-kirik-aydinlar-turk-tarih-tez...> [2]

- [Kültür/Sanat](#) [3]
- [Tarih](#) [4]

Kaynak URL (16/05/2024 - 01:52 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/anadolu>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/mehmet-ali-yazici>

[2] <http://www.ilk-kursun.com/2010/06/omurgasi-kirik-aydinlar-turk-tarih-tezinin-dogrulandigindan-haberiniz-var-mi/>

[3] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/kultursanat>

[4] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>